

Освіта в Україні і зарубіжних країнах :
анотований бібліографічний список
2025. – Вип.8. – 51 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>

Освіта в Україні

1. Адаптивні заходи для подолання освітніх втрат здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] / І. Гудзеляк, Л. Котик, В. Біланюк, О. Мамчур // Вісн. Львів. ун-ту. Серія пед. – 2025. – № 42. – С. 3-14. *На підставі апробованого досвіду освітньої діяльності на географічному факультеті ЛНУ ім. Івана Франка та проведеного соціологічного дослідження визначено перелік адаптивних заходів для подолання освітніх втра: навчальна підтримка, яка містить індивідуальні консультації з окремих дисциплін, адаптовані індивідуальні завдання для лабораторних, практичних і самостійних робіт, створення електронних курсів із навчальних дисциплін з обов'язковим і додатковим контентом, самостійна робота здобувачів тощо; організаційно-психологічна підтримка, зокрема фахова психологічна допомога, навчання позитивного мислення та управління стресом, мотивуючі публічні заходи, студентське наставництво, планування часу, вдосконалення навичок самодисципліни, адміністративно-правові механізми діяльності ЗВО тощо. Наголошено на необхідності розробки методики об'єктивного оцінювання освітніх втрат здобувачів різних рівнів освіти. Зазначено, що адаптивні заходи для компенсації освітніх втрат мають бути адаптовані до специфіки окремих галузей знань і спеціальностей, урахувувати доцільність поєднання різних форм, методів і механізмів підтримки.*

Текст :

<http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/13451>

2. Анісімов В. А. Проблеми та перспективи впровадження механізмів моніторингу якості освіти на рівні закладу загальної середньої освіти в Україні [Електронний ресурс] / В. А. Анісімов //

Підприємництво та інновації. – 2025. – № 35. – С.65-70. Вказано, що ефективне функціонування закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) в умовах сучасних викликів потребує впровадження механізмів внутрішнього та зовнішнього моніторингу якості освіти, які б дозволили своєчасно виявляти проблеми, адаптувати рішення та інструменти освітнього менеджменту і сприяти удосконаленню освітньої діяльності. Попри актуальність такого моніторингу, в Україні наразі відсутній єдиний, офіційно затверджений стандарт розробки ключових показників (KPI) ефективності для ЗЗСО. У зв'язку з цим пропонується розробити систему KPI на основі концепції збалансованої системи показників, яка дозволяє здійснювати комплексне оцінювання результативності освітніх процесів. Наголошено, що запровадження подібної системи сприятиме формуванню прозорої та орієнтованої на розвиток моделі управління якістю освіти в ЗЗСО. Текст : <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/810>

3. Барчі Б. В. Психолого-педагогічні аспекти розвитку комунікативної культури вчителя [Електронний ресурс] / Б. В. Барчі, І. В. Малярчик // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С.62-68. *Мета дослідження - визначення основних психологічних і педагогічних умов формування комунікативної культури педагога та обґрунтування ефективних шляхів її розвитку в системі професійної освіти й підвищення кваліфікації. Проаналізовано зміст поняття «комунікативна культура», виокремлено її структурні компоненти: мовленнєва компетентність, емоційна чутливість, здатність до діалогу, рефлексивність, толерантність. Окреслено психолого-педагогічні умови, що сприяють її розвитку, серед яких важливе місце посідає формування емоційного інтелекту, розвиток емпатії та навичок конструктивного спілкування. Вказано на необхідність вивчення динаміки комунікативної культури в умовах дистанційного навчання, розробки тренінгових програм для вчителів-початківців і досвідчених педагогів, а також міждисциплінарні підходи до вивчення педагогічного спілкування у*

<https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

4. Бедріна Н. Інтеграція цифрової культурної спадщини в освітню практику : можливості та виклики [Електронний ресурс] / Надія Бедріна // Укр. культура: минуле, сучас., шляхи розвитку : наук. зб. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2025. – Вип. 50. – С. 342-347. *Проаналізовано роль цифрових репрезентацій культурної спадщини як ресурсу для забезпечення якісної, інклюзивної та сучасної освіти. Розглянуто можливості інтеграції цифрових інструментів – таких як 3D-моделі, віртуальні музеї, цифрові архіви, гейміфіковані платформи – у навчальні процеси, що передбачають активне залучення здобувачів освіти, розвиток інтерпретаційних навичок та розуміння історичних контекстів. Увагу приділено балансу між традиційними та цифровими освітніми форматами, професійним викликам у галузі викладання, а також етичним аспектам представлення спадщини у цифровому середовищі. Обґрунтовано потребу в розвитку цифрових компетентностей освітян і структурованих підходах до професійного вдосконалення. Окреслено напрями подальших досліджень, що охоплюють міждисциплінарні освітні моделі, етику цифрового представлення та підтримку педагогів у застосуванні цифрових ресурсів у сфері* *спадщини.*

Текст:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/982/1885>

5. Без права на вибір: для студентів-медиків вводять обов'язкову військову підготовку [Електронний ресурс] // Газета по-українськи. – 2025. – 29 лип. – Електрон. дані. *Йдеться про підписання Президентом України Володимиром Зеленським закону, який передбачає обов'язкову військову підготовку для студентів медичних і фармацевтичних спеціальностей. Згідно з документом, громадяни України, які здобувають вищу освіту за медичними або фармацевтичними напрямками, будуть зобов'язані проходити підготовку за програмою офіцерів запасу медичної служби. Це стосується лише осіб, які визнані придатними до служби за*

станом здоров'я та пройшли професійно-психологічний відбір. Вказано, що мета закону - зміцнення кадрового потенціалу військової медицини в умовах воєнного стану та підвищення обороноздатності країни. Текст : https://gazeta.ua/articles/politics/_bez-prava-na-vibir-dlya-studentivmedikiv-vvodyat-obovyazkovu-vijskovu-pidgotovku/1225586

6. **Белінська Г. В. Вплив глобалізації та регіоналізації на світові освітні процеси** [Електронний ресурс] / Г. В. Белінська, Д. В. Самойлюк // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 1. – С. 107-120. Проаналізовано думки науковців щодо впливу глобалізації на освітню політику, зокрема процеси уніфікації освітніх стандартів, цифровізації освітнього середовища, міжнародної академічної мобільності та інтеграції національних освітніх систем у світовий освітній простір. Акцентовано на викликах, які постають перед країнами у зв'язку з необхідністю збереження власних культурних і мовних традицій в освіті. З'ясовано, що сьогодні регіоналізація освіти розглядається як стратегія адаптації освітніх програм до специфіки певного регіону з урахуванням його соціально-економічних, культурних і мовних особливостей. Так, серед основних напрямів регіоналізації – децентралізація управління освітою, розроблення регіональних навчальних програм, підготовка кадрів відповідно до потреб локального ринку праці та інтеграція місцевих традицій в освітній процес. Наголошено на важливості гармонізації міжнародних стандартів із локальними освітніми ініціативами для підвищення якості освіти. Текст : <https://science.iea.gov.ua/2025-1-107-120/>

7. **Білозерова М. В. Аудит безпеки освітнього простору закладів вищої освіти як інструмент моніторингу безпеки під час війни** [Електронний ресурс] / М. В. Білозерова // Перспективи та інновац. науки. Серія : Педагогіка. Психологія, Медицина. – 2025. – № 5 (51). – С. 258-271. На основі аналізу даних, зібраних під час опитувань та спостережень, виявлено як сильні сторони в організації безпечного освітнього простору (наявність інформаційної підтримки, інтерактивного ресурсу

на веб-платформі закладу вищої освіти (ЗВО), участь студентства у заходах безпеки), так і існуючі виклики (відсутність укриттів, проблеми доступності для маломобільних груп тощо). Підкреслено важливість формування інституційної культури безпеки в академічному середовищі та створення цілісної системи запобігання ризикам. Розроблено Дорожню карту підвищення рівня безпеки, яка стала логічним продовженням аналітичної та діагностичної роботи, проведеної робочою групою в межах методичних рекомендацій щодо аудиту безпеки, із урахуванням актуальних безпекових викликів, пов'язаних із повномасштабною війною. Запропоновано підходи до подальшого вдосконалення нормативно-методичного забезпечення та розбудови національної моделі безпечного освітнього середовища в умовах війни. Текст :

<http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/23983/23956>

8. Бобро Н. Цифровізація освіти в контексті формування університету нового покоління [Електронний ресурс] / Н. Бобро // Укр. пед. журн. – 2025. – № 2. – С. 27–34. *Висвітлено позитивні аспекти цифрової трансформації освіти, зокрема забезпечення гнучкості навчання, персоналізації освітніх траєкторій та оптимізації освітніх і адміністративних процесів. Наголошено на викликах, що супроводжують цей процес: цифрова нерівність, технічні труднощі, недостатній рівень цифрової грамотності як студентів, так і викладачів. Вказано на проблему інформаційної безпеки у цифровому освітньому середовищі, яка загострюється в умовах швидкого розширення цифрових технологій та загроз кіберзлочинності. Вказано, що сучасний викладач повинен не лише володіти новітніми цифровими інструментами, але й вміти ефективно інтегрувати їх у навчальний процес, враховуючи специфіку цифрових звичок та освітніх потреб здобувачів освіти. Визначено ключові пріоритети для розвитку університетів нового покоління, орієнтованих на сталий розвиток та підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно*

функціонувати в цифровій реальності. Текст : <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/862>

9. Бойченко А. Здоров'язбереження здобувачів вищої освіти в умовах сучасного освітнього середовища [Електронний ресурс] / А. Бойченко // Освіта. Інноватика. Практика. – Т. 13, № 6. – С.7-11. *Здійснено порівняльний аналіз впливу різних факторів на здоров'я здобувачів вищої освіти, наголошено на важливості розробки та впровадженні програм здоров'язбереження у закладах вищої освіти (ЗВО), які передбачають регулярні фізичні вправи, здорове харчування, психологічну підтримку, цифрову детоксикацію, гнучкий розклад занять. Надано методичні рекомендації адміністрації закладу освіти та науково-педагогічним працівникам щодо підтримки здоров'язбереження в умовах сучасного освітнього середовища, зумовленого воєнним станом, які стосуються підтримки фізичного здоров'я здобувачів освіти, психоемоційного благополуччя, соціальної підтримки та адаптації здобувачів освіти, що може бути використано під час планування та організації освітнього середовища у ЗВО для оптимізації процесу підтримки здоров'язбереження студентів. Вказано на необхідність створення проєкту, спрямованого на підтримку здоров'язбереження здобувачів вищої освіти в умовах сучасного освітнього середовища.* Текст : <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/596>

10. В Україні запроваджують нові стипендії для призерів олімпіад і підвищують виплати студентам [Електронний ресурс] // Високий замок. – 2025. – 14 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Міністерство освіти і науки України (МОН України) спільно з Фондом Президента України з підтримки освіти, науки та спорту оголосили про запровадження нових стипендій для учасників і призерів олімпіад, а також про збільшення виплат студентам із високими навчальними досягненнями. Зазначено, що стипендії виплачуватиме Фонд Президента впродовж першого навчального року в закладах вищої освіти (ЗВО). Їх*

отримуватимуть вступники, які в XI класі мали відповідні освітні здобутки. Перелік навчальних предметів, з яких учні беруть участь у всеукраїнських і міжнародних олімпіадах з навчальних предметів, затверджується наказом МОН. Вказано, що окрім цих премій, запроваджують і щомісячні стипендії. Також збільшується підтримка студентів, які вступили в українські заклади вищої або фахової передвищої освіти та показали високі результати НМТ. Вказано, що кандидатів на отримання такої стипендії висувають учені (педагогічні) ради ЗВО. Текст : <https://wz.lviv.ua/news/537603-v-ukrajini-zaprovadzhuyut-novi-stipendiji-dlya-prizeriv-olimpiad-i-pidvishchuyut-viplati-studentam>

11. **Відвідини навчальних закладів лівого берега Дніпра** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 8 серп. [№ 407]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що народний депутат України Дмитро Кисилевський побував у навчальних закладах лівого берега Дніпра. «Зустрівся з кращими випускниками шкіл лівого берега Дніпра, відзначив їх депутатськими подяками та подарунками. Кожен з них отримав максимальну оцінку — 200 балів — принаймні з одного базового предмета», — повідомив він. «Дякую міськраді Дніпра та компанії «Інтерпайп» за підтримку моєї ініціативи «Екосистема технічної освіти». Вона передбачає мережу лабораторій мехатроніки та кабінетів праці, систему профорієнтації і змагань, лабораторії в Дніпровській політехніці і майстерню верстатників в ПТУ № 2. Головна мета — дати можливість дітям навчатися на якісному обладнанні, щоб з часом виявити здібності до інженерної професії або кваліфікованої робітничої спеціальності», — зазначив він. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385761>

12. **Гірак Г. Навчання у вишах за рахунок держави: кому доведеться його відпрацювати** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 31 лип. — Електрон. дані. Наведено коментарі заступника міністра освіти і науки Михайла Винницького про те, що цього року, як і минулого, діє система грантів - 17 тис. грн (І рівень) або

25 тис. грн (II рівень); сума гранту залежить від регіональних і галузевих коефіцієнтів. За його словами, для вступників із прифронтових областей, які обирають спеціальності, щодо яких прогнозується велика потреба у фахівцях - сума гранту може сягати майже 50 тис. грн на рік. Причому грант не потрібно повертати, це - інвестиція держави в освіту українців. Акцентовано на нормах законопроекту № 10399, який очікує другого читання, що передбачає спеціальні гранти для пільгових категорій вступників. Якщо така особа під час вступу не пройшла на «бюджет» і не змогла отримати державний грант I чи II рівня за результатами НМТ, то для неї вмикається спеціальний механізм фінансування: вона навчатиметься на контракті, але платитиме за неї держава через спеціальний грант. Також Верховна Рада України (ВР України) може ухвалити новачію, що торкнеться частини випускників ЗВО, які навчаються за рахунок держави. Це буде програма гарантованого першого робочого місяця: медики, учителі, деяки інші фахівці, потрібні для державного сектора, зобов'язані будуть відпрацювати певний період часу за спеціальністю. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4803978-navchannia-u-vyshakh-za-rakhunok-derzhavy-komu-dovedetsia-yoho-vidpratsuiivaty>

13. **Гірак Г. Новий навчальний рік: "Пакунок школяра", закриття шкіл, платні послуги** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Вказано, що програма «Пакунок школяра» передбачає виплату 5 тис. грн батькам першокласників, які навчатимуться «офлайн», але в деяких регіонах - і для «змішаного» чи «дистанційного» навчання. Також триває процес оптимізації: з 01.09.2025 освітня субвенція не надаватиметься школам (крім початкових), спеціальним і навчально-реабілітаційним центрам із кількістю учнів менше 45 осіб; а з 01.09.2026 - до 60 учнів. Однак у парламенті зареєстровано законопроект, який може зупинити таку оптимізацію. У липні Міністерство освіти та науки (МОН) презентувало нову редакцію Державного стандарту початкової освіти (наведено його

ключові засади); стартував і пілотний проєкт профілізації в 30 ліцях, а для вчителів - оновиться система підвищення кваліфікації. Окреслено зміни у дистанційному та індивідуальному навчанні: акцентовано на можливостях для дітей внутрішньо переміщених осіб (ВПО), сімейній формі навчання, екстернаті, педагогічному патронажі тощо. Наголошено, що Міністерство оборони (МО) готуватиме молодь до національного спротиву з 14 років (IX клас): така підготовка замінить уроки «Захист Вітчизни». Наведено перелік додаткових платних освітніх послуг, які офіційно з'являться в школах і дитсадках із нового навчального року. Також із 1 вересня доплати вчителям зростуть із 1300 до 2600 грн.

Текст:

<https://ua.korrespondent.net/articles/4806927-novyi-navchalnyi-rik-pakunok-shkoliara-zakryttia-shkil-platni-posluhy>

14. **Готовність українських закладів вищої освіти до розбудови інклюзивного освітнього середовища** : аналіт. звіт / [Н. Цибуляк та ін. ; за заг. ред. О. Гуренко ; Нац. фонд дослідж. України]. — Одеса : Гельветика, 2024. — [80] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці : В84916** Аналітичний звіт містить результати дослідження, спрямованого на визначення готовності українських закладів вищої освіти (ЗВО) України до розбудови інклюзивного освітнього середовища для надання освітніх послуг відповідно до індивідуальних можливостей та потреб здобувачів вищої освіти на засадах різноманіття і врахування потреб усіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, академічного й допоміжного персоналу, менеджменту)

15. **Григораш О. Ефективність використання ресурсів закладами вищої освіти Дніпропетровщини** [Електронний ресурс] / О. Григораш // Облік і фінанси. – 2025. – № 1 (107). – С. 33-39. Аналіз надходжень ЗВО Дніпропетровщини показав, що в структурі фінансування майже усіх аналізованих вищих навчальних закладів (ВНЗ) переважають бюджетні асигнування. Найбільшу частку державних коштів отримують ЗВО національного рівня та педагогічного спрямування. Завдяки високому рівню

державного фінансування більшість ЗВО не мають потреби надавати оплачувані послуги, тобто їх головним замовником виступає держава. Вони незначною мірою використовують активи: кожна гривня вартості нефінансових активів (основних засобів, нематеріальних активів) у 2024 р. принесла закладам освіти від 5 до 55 копійок плати за надання послуг (виключення – Дніпровський державний аграрно-економічний університет, де надходження коштів, отриманих як плата за послуги, перевищують вартість нефінансових активів). Одержуючи обмежене державне замовлення на надання освітніх послуг і наукові розробки, а отже і бюджетне фінансування, щоб залишатися на плаву, ЗВО змушені шукати замовників на освітні послуги та наукові розробки самостійно, що знижує рівень їх конкурентоспроможності. В той же час, заклади освіти не завжди повною мірою використовують свої активи для розширення обсягів надання освітніх послуг, а отже, і збільшення надходжень. Текст : <https://afj.org.ua/pdf/1122-efektivnist-vikoristannya-resursiv.pdf>

16. Держава оплатить ветеранам здобуття нової освіти
[Електронний ресурс] // Високий замок. – 2025. – 13 серп. – Електрон. дані. Згідно із повідомленням народної депутатки України, голови партії «Слуга народу» Олени Шуляк, держава компенсує до 45 тис. грн ветеранам за професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації, здобуття нової спеціальності та навчання в магістратурі. Вказано, що скористатися компенсацією, можуть самі ветерани, ветеранки, їхні рідні - дружина або чоловік та діти до 23 років, члени загиблих чи померлих ветеранів війни, захисників і захисниць, а також ті, хто мають особливі заслуги перед Україною, та їхні рідні. В політсилі «Слуга Народу» також наголосили на необхідності впровадження податкових стимулів для бізнесу, що працевлаштовує захисників і захисниць, які пройшли війну. Зазначено, що комплексна система підтримки ветеранів є важливою складовою соціальної стабільності та економічного розвитку країни. І за словами О. Шуляк, працевлаштування ветеранів — один із ключових кроків у цьому напрямку.

Текст : <https://wz.lviv.ua/news/537559-derzhava-oplatyt-veteranam-zdobuttia-novoi-osvity>

17. **Держава сприяє відкриттю приватних закладів дошкільної освіти** [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр. – 2025. – 23 лип. [№ 148]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України (КМ України) розширив грантову програму «Власна справа», тож українці зможуть взяти грант до 1 млн грн на відкриття приватних закладів дошкільної освіти. Згідно з умовами програми, українці можуть отримати грант на відкриття або розвиток закладів дошкільної освіти (ясла, дитячий садок, сімейний (родинний) садок, мінісадок, спеціальний дитячий садок, центр розвитку дитини) обсягом: до 500 тис. грн — за умови створення не менш двох робочих місць; 500 тис. грн — 1 млн грн — за умови створення не менш чотирьох робочих місць та співфінансування 70/30 (70 % — кошти гранта, 30 % — кошти грантера).* Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/news/derzhava-spriyaye-vidkrittyu-privatnih-zakladiv-do/>

18. **Жук Ю. Труднощі та проблеми в професійній педагогічній діяльності: суб'єктивна думка** [Електронний ресурс] / Ю. Жук, А. Гривко, Л. Ващенко // Укр. пед. журн. – 2025. – № 2. – С. 5-18. *Висвітлено погляди учителів із різним досвідом роботи на труднощі і проблеми в їхній професійній діяльності. Вказано, що основні трудові функції вчителів, пов'язані з навчанням учнів, зокрема підготовка, проведення та оцінювання уроків, не викликають особливих труднощів для більшості респондентів. Труднощі в підготовці та проведенні уроків, практичних і лабораторних робіт виникають частіше в учителів на початку їхньої викладацької кар'єри і рідше у досвідчених педагогів. Однак різниця між менш і більш досвідченими вчителями є більшою і статистично вагомішою в діяльності з підготовки уроків, ніж їх проведення, що можна пояснити більш сталим контекстом першої (знання з предмету, загальнодидактичні знання) порівняно з другою (змінність зовнішніх умов проведення уроків, у тому числі виникнення непередбачуваних обставин, які вимагають застосування нових*

знань і вмінь, наприклад, пандемія або воєнний стан), що також може викликати труднощі у досвідчених вчителів). Тому виокремлення таких труднощів дає можливість проаналізувати природу виникнення загальних проблем у зв'язку з особливостями організації навчального середовища (закладу освіти).

Текст:

<https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/844/1028>

19. **Затверджено нові розміри освітніх грантів та додаткові регіональні коефіцієнти для вступників** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 25 лип. [№ 397]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Кабінет Міністрів України (КМ України) ухвалив зміни до умов надання державних грантів у межах вступної кампанії 2025 р. Встановлено оновлені розміри освітніх грантів та додатковий регіональний коефіцієнт для окремих категорій вступників. «Гранти — це інструмент підтримки тих вступників, які мають високі результати НМТ, але не отримали бюджетного місця в омріяному університеті. Ми хочемо, щоб кожен талановитий студент мав шанс навчатися там, де хоче, і за тією програмою, яку сам обирає», — зазначив заступник міністра освіти і науки України Михайло Винницький.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385442>

20. **Іванна Г. Децентралізація в освіті: сутність і ключові поняття** [Електронний ресурс] / Г. Іванна // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С.79-90. *Розглянуто сутність децентралізації в освіті як принципу управління освітою та тривалого, комплексного процесу реформування і модернізації управління в освіті, що передбачає передачу повноважень центральній владі органам місцевого самоврядування (ОМС), посилення повноважень ОМС та автономії закладу освіти в прийнятті управлінських рішень. Визначено ключові поняттями, які пов'язані з децентралізацією в освіті: опорний заклад освіти, фінансова спроможність місцевих територіальних громад, управління закладом освіти, регіональні особливості.* Текст : <https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

21. **Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії** : зб. матеріалів VI Всеукр. відкритого наук.-практ. онлайн-форуму, (Київ, 12 листоп. 2024 р.) / М-во освіти і науки України, НАН України, НАПН України, Нац. центр "МАН України" [та ін. ; за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець]. — Київ : Нац. центр "Мала академія наук України", 2025. — 529 с. **Шифр зберігання у бібліотеці: A839842** *Виступи і доповіді учасників онлайн-форуму присвячені осмисленню теоретичних і методичних принципів забезпечення результативної діяльності закладів освіти; проблем цифровізації освіти, шляхів і засобів формування ефективного віртуального простору для вирішення актуальних освітніх проблем; трансдисциплінарних напрямів наукового мислення; векторів особистісного і професійного розвитку педагога, наукового потенціалу та перспектив впровадження STEM-освіти тощо. Тези доповідей зорієнтовано на узагальнення, систематизацію теоретичних положень, а також впровадження їх в освітню практику, використання інноваційних концепцій, застосування експериментальних розробок у процесі наукової та освітньої діяльності.*

Текст:

Текст:

<https://www.snman.science/index.php/itme/issue/view/22/19>

22. **Іщейкін Т. Є. Інтеграція штучного інтелекту в освітню діяльність. Ризики та перспективи** [Електронний ресурс] / Т. Є. Іщейкін, А. О. Дробязко, П. Є. Овчаренко // Бізнес-навігатор. – 2025. – № 4. – С. 36-41. *Здійснено комплексний аналіз перспектив впровадження штучного інтелекту (ШІ) в освітньо-наукову діяльність з урахуванням сучасних технологічних тенденцій, викликів та етичних аспектів, запропоновано визначення ШІ як здатність комп'ютерних систем і програм моделювати інтелектуальну діяльність людини. Проаналізовано можливості використання ШІ у різних сферах діяльності людини, зокрема: освіті, медицині та бізнесі, обґрунтовано нові підходи до інтеграції інтелектуальних систем у навчальний процес. Подано класифікацію ризиків і переваг використання ШІ в освіті, а також надано рекомендації для різних*

учасників освітнього середовища щодо ефективного та безпечного застосування III.

Текст : https://www.business-navigator.ks.ua/journals/2025/81_2025/8.pdf

23. **Красіков М. Зимова вступна кампанія 2025 – 2026: чи втримає Україна абітурієнтів від закордонних вишів** [Електронний ресурс] / Максим Красіков // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 14 серп. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Україна планує зимову вступну кампанію, щоб дати абітурієнтам другий шанс, але чи зупинить це відтік молоді за кордон? "Фокус" розбирався, чи це збільшить кількість студентів у вітчизняних закладах вищої освіти (ЗВО). Розглянуто, які плюси і мінуси зимової вступної кампанії 2025 – 2026 рр. За словами експертів, у країнах Європи, таких як Польща, Чехія чи Німеччина, активно розвиваються програми для іноземних студентів, зокрема українців, із гнучкими умовами вступу та стипендіями, тож абітурієнти можуть обирати закордонні вищі навчальні заклади (ВНЗ), не втрачаючи часу. Зокрема, сучасні технології дозволяють подавати документи до закордонних університетів дистанційно, що значно спрощує процес вступу. Більше того, деякі іноземні заклади пропонують навчання українською мовою або за вартістю, яка є порівнянною з українськими ВНЗ.* Текст: <https://focus.ua/uk/eksklyuzivny/719339-zimova-vstupna-kampaniya-v-vishi-yak-vona-dopomozhe-universitetam>

24. **Кращі практики організації інклюзивного освітнього середовища в українських та закордонних закладах вищої освіти : аналіт. звіт** / [Г. Лопатіна та ін. ; за заг. ред. О. Гуренко ; Нац. фонд дослідж. України]. — Одеса : Гельветика, 2024. — [40] с. **Шифр зберігання в Бібліотеці : B84917** "Банк кращих практик організації освітнього середовища в українських і закордонних закладах вищої освіти" окреслює комплексну ініціативу щодо створення депозитарію передового досвіду організації та підтримки інклюзивного освітнього середовища у закладах вищої освіти (ЗВО) як в Україні, так і за кордоном. Цей ресурс фокусується

на ідентифікації та розвитку інклюзивних практик і стратегій, що сприяють забезпеченню можливостей доступу до освіти для всіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, академічного й допоміжного персоналу, менеджменту).

25. **Кримський форум «Крим та Чорноморський регіон: реконструктивний розвиток у воєнний та повоєнний період», 17 - 18 жовтня 2024 р., м. Київ, Україна** : IV Міжнар. наук.-практ. конф. Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського до 106-ї річниці від заснування ун-ту. – Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. – 225 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А839295** *Зі змісту: Війна не привід зниження якості військової освіти в Україні / В. М. Раєвський, О. О. Троцько. – С. 18-20; Роль освіти у глобалізованому вимірі: переваги і виклики / С. Ю. Хамініч, С. В. Полякова. – С. 24-27; Вплив бібліотерапії на зниження рівня стресу в студентства / Д. А. Власова, А. О. Кузьменко. – С. 32-35; Колізії нормативно-правового адміністрування сфери загальної середньої освіти / І. В. Жукова. – С. 109-111; Нормативне регулювання питання державної мови у галузі освіти в Україні / О. В. Ялова. – С. 179-183.*

26. **Кримських студентів примусово відправляють на роботи в Курську область** [Електронний ресурс] // Газета по-українськи. – 2025. – 14 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що у тимчасово окупованому Криму росіяни використовують українську молодь як трудовий ресурс для пропаганди. Під виглядом "волонтерської допомоги" студентів змушують їхати на Курицину для будівельних робіт із обов'язковими елементами кремлівської пропаганди, [повідомив](#) Центр національного спротиву (ЦНС). Серед так званих добровольців - учні фейкового Кримського федерального університету ім. Вернадського, коледжу громадського харчування та торгівлі, а також члени молодіжних рад при окупаційних адміністраціях. Вказано, що такі заходи замість навчання та розвитку інтегрують молодь у воєнну систему РФ та формують мобілізаційний резерв для російської армії.*

Текст : <https://gazeta.ua/articles/krym/krimskih-studentiv-primusovo-vidpravlyayut-na-roboti-v-kursku-oblast/1227088>

27. **Кулик О. Д. Штучний інтелект у навчанні й дослідженнях: виклик академічній доброчесності** [Електронний ресурс] / О. Кулик // Вісн. науки та освіти. – 2025. – № 5 (35). – С. 1656-1668. *Проаналізовано потенційні ризики й можливості використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у сфері освіти й науки, насамперед у контексті збереження академічної доброчесності. Вказано, що використання ШІ, зокрема таких інструментів, як "ChatGPT", змінює уявлення про навчання, авторство, академічне письмо й дослідження. Акцентовано, що застосування таких інструментів без належного усвідомлення принципів академічної доброчесності може призвести до знецінення самотійної аналітичної діяльності, підміни творчого процесу автоматично згенерованим текстом, зниження рівня критичного мислення здобувачів освіти. Окреслено напрями формування етичної культури використання ШІ в освіті: розуміння меж його застосування; розвиток критичного мислення; формування відповідального ставлення до авторства; забезпечення прозорості у використанні ШІ; активна роль педагога у формуванні відповідних орієнтирів. Зроблено висновок, що збереження академічної доброчесності в умовах цифрової трансформації можливе лише за умови перегляду освітніх стратегій, інтеграції етичних принципів у навчання й посилення ролі кожного учасника освітнього процесу у формуванні свідомого й відповідального ставлення до нових технологій.* Текст : <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/24969/24945>

28. **Кулик А. З 1 вересня українських школярів навчатимуть енергоефективності: що відомо (фото)** [Електронний ресурс] / Андрій Кулик // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Зазначено, що з нового навчального року енергоефективність стане частиною шкільної програми для учнів IV – XI класів. Як повідомили у Міністерстві освіти і науки України (МОН України), у межах проєкту "Уроки

енергоефективності" вчителі отримають готові інструменти, які допоможуть зробити уроки цікавими та практичними, без збільшення навчального навантаження. Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий наголосив, що ця ініціатива має на меті сформувати в дітей розуміння цінності енергозбереження з раннього віку. У МОН підкреслили, що новий підхід дозволить учням не лише отримати теоретичні знання, а й виробити звички енергоощадності, що є особливо важливим в умовах, коли енергосистема країни залишається вразливою через збройну агресію. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/719018-z-1-veresnya-ukrajinskih-shkolyariv-navchatimut-energoefektivnosti-shcho-vidomo-foto>

29. **Куприкова М. Стан дотримання права на освіту у Краматорській, Покровській та Добропільській територіальних громадах Донецької області** : регіон. аналіз стану дотримання прав людини [Електронний ресурс] / Марина Куприкова, Олександр Кадієвський, Марія Авраменко ; Укр. Гельсін. спілка з прав людини. – [Б. м.], 2025. – 44 с. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2025/07/Stan-dotrymannia-prava-na-osvitu_Donechchyna.pdf. – Назва з екрана. – Дата публікації: 24.07.2025 Вказано, що дослідження проводилося за методологією «Місцевий індекс прав людини», розробленою експертами УГСПЛ з урахуванням специфіки роботи органів місцевого самоврядування (ОМС) під час збройного конфлікту. Моніторинг тривав з 1 жовтня по 15 грудня 2024 р. і включав аналіз офіційних документів, інформаційних ресурсів, звітів громадських організацій, а також опитування та спостереження. Звіт відображає стан дієвості місцевих політик у сфері дотримання прав людини у Краматорській, Покровській і Добропільській громадах Донецької області та визначає необхідні заходи задля підвищення ефективності роботи депутатського корпусу, виконавчих органів місцевої ради та голови громади щодо дотримання прав і гарантій мешканців громади.

30. **Липчанський М. Рада дозволила частині військових навчатись під час служби** [Електронний ресурс] / Максим Липчанський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 31 лип. — Електрон. дані. *Вказано, що Верховна Рада України (ВР України) ухвалила у другому читанні законопроект № 13235, що посилює право на освіту для молодих осіб, які стали до лав Сил оборони, та тих осіб, хто приєднався до війська за контрактом або за призовом під час мобілізації. Закон передбачає, що таким особам надається право на навчання у закладах вищої освіти (ЗВО) без відриву від служби та гарантується збереження місця навчання та стипендії на період проходження військової служби. Водночас регламентується право на відпустку у зв'язку з навчанням у ЗВО. Отже, імплементація Закону дасть змогу громадянам 18 - 24 років не тільки долучитися до захисту держави, але й здобувати компетенції та навички для подальшої реалізації в майбутньому.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4803961-rada-dozvolyla-chastyni-viiskovykh-navchatys-pid-chas-sluzhby>

31. **Литва виділяє 21 мільйон євро на відновлення освіти в Україні** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 17 лип. [№ 391]. – Електрон. дані. *Як повідомили у Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій, під час Конференції з питань відновлення України в Римі міністр закордонних справ Литви Кястутіс Будріс і перший заступник міністра освіти і науки України Євген Кудрявець підписали Меморандум про взаєморозуміння. Зауважено, що підписання угоди — це важливий етап у стратегічній підтримці з боку Литви, зокрема у відбудові та модернізації системи освіти, що постраждала від війни. Повідомлено, що Литва виділить 21 млн євро для реалізації ініціатив, спрямованих на відновлення інфраструктури, поліпшення результатів навчання і модернізацію освітніх послуг для дітей та молоді в Україні. Інвестиції зосередять на створенні й*

обладнанні безпечних, інклюзивних та інноваційних навчальних середовищ.

Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385242>

32. **Лише 16 % громад скористалися можливістю доплат до заробітної плати працівникам закладів дошкільної освіти** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 2 серп. [№ 403]. – Електрон. дані. *Як розповів народний депутат України Сергій Бабак, через відсутність вчасно прийнятих нормативно-правових актів на виконання Закону «Про дошкільну освіту» лише 16 % громад скористались можливістю доплат до заробітної плати працівникам закладів дошкільної освіти. Голова Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій на прикладі Закону «Про дошкільну освіту» розповів про те, який шлях проходить Закон – від ідеї до його реалізації. Він наголосив, що ухвалений документ надає місцевим громадам (як засновникам закладів) повну самостійність у питаннях оплати праці.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385612>

33. **Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції молодих учених, студентів, аспірантів “Сучасний гуманітарний та мистецтвознавчий дискурс”, 30 березня 2024 року.** — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 198 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A839442** *Зі змісту: Булінг в освітніх закладах сучасного світу та України / В. А. Панасюк. — С. 44-47; Сучасна освіта в контексті культурологічних вимірів та реалізація культуротворчості в освітньому закладі (на прикладі Чорноморського ліцею № 7 Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області / Т. С. Каплун, Т. Ю. Бур`ян. — С. 87-89.*

34. **Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародні економічні відносини у глобальному та регіональному вимірі», [м. Ужгород], 18 - 19 жовтня 2024 р. / [за заг. ред. М. М. Палінчак та ін.].** — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 328 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A839296** *Зі змісту: Особливості брендингу закладу вищої освіти / Я. В. Сало, Р. Ф. Янкова. — С. 226-229.*

35. **Міноборони запускає навчання спротиву з підліткового віку** [Електронний ресурс] // Газета по-українськи. – 2025. – 4 серп. – Електрон. дані. Вказано, що в Україні стартує нова модель військово-патріотичної підготовки громадян - основи національного спротиву, яка замінить чинну систему базової загальновійськової підготовки (БЗВП) і охопить українців уже з 14 років. Про це повідомив в.о. начальника відділу політики національного спротиву Міністерства оборони України (МО України) Ігор Хорт [під час круглого столу](https://gazeta.ua/articles/life/_minoboroni-zapuskaye-navchannya-sprotivu-z-pidlitkovogo-viku/1226213) в «Укрінформі». За його словами, новий формат навчання стартує ще у школі - через участь у військово-патріотичних іграх "Сокіл" ("Джюра"), а також через оновлений шкільний предмет "Захист України", який вже впроваджується в загальноосвітніх і професійно-технічних закладах. Зміни також торкнуться вищої освіти. Замість базової військової підготовки у вищих навчальних закладах (ВНЗ) запровадять курс "Основи національного спротиву", який буде обов'язковим як для хлопців, так і для дівчат, але не передбачатиме присвоєння військової спеціальності. Вказано, що нова система передбачає активну участь у тактичній, вогневій підготовці та роботі зі зброєю. Після закінчення навчання передбачено проходження базової військової служби - як обов'язковий етап для кожного громадянина. Також, за словами І. Хорта, створюються центри підготовки 18 – 60 + для резервістів, студентів і всіх охочих. Там кожен зможе пройти тренування, ознайомитися зі зброєю та оцінити власний рівень підготовки. Зазначено, що у МО України вважають, що нова модель дозволить зробити систему оборони України стійкою та масовою. Текст : https://gazeta.ua/articles/life/_minoboroni-zapuskaye-navchannya-sprotivu-z-pidlitkovogo-viku/1226213

36. **Надано роз'яснення щодо прав дітей військових на освітні пільги** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 24 лип. [№ 396]. – Електрон. дані. Як повідомили у Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій, держава забезпечує учасникам бойових дій, особам із інвалідністю

внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», військовополоненим після їх звільнення та їхнім дітям, дітям військовополонених, які загинули (померли), у тому числі дітям, які навчаються за денною формою навчання у закладах вищої освіти, — до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, державну цільову підтримку для здобуття фахової передвищої та вищої освіти у державних і комунальних закладах освіти.

Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385405>

37. **Олександра Коваль: У програму «Пакунок першокласника» не включили книжки** [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 6 серп. – Електрон. дані. Зазначено, що уряд України затвердив Постанову № 809 від 07.07.2025, яка визначає категорії товарів, що входять до програми «Пакунок першокласника». До списку увійшли одяг, взуття та канцелярія, але не книжки. Про це повідомила директорка Українського інституту книги (УІК) Олександра Коваль на своїй сторінці у фейсбуці. Наразі перелік охоплює чотири торговельні МСС-коди: 5641 — магазини дитячого та немовлячого одягу; 5651 — магазини сімейного одягу; 5661 — магазини взуття; 5943 — магазини канцелярських товарів. Коди, які охоплюють продаж книжок (зокрема, 5942 — книжкові магазини та 5192 — дистрибуція книжкової продукції), у постанову не включені. За словами О. Коваль, це звужує можливості вибору для батьків і позбавляє дітей потенційного доступу до якісної літератури. Наголошено, що зміни до постанови ще можуть бути внесені: програма діятиме до 15 листопада. У 2024 р. книжкову сферу також не включили до кешибеку, проте після звернень відповідних організацій зміни вдалося ухвалити протягом місяця. На думку О. Коваль, імовірно, мільйонів 100 – 150 на красиві книжки для своїх найдорожчих можуть витратити батьки першачків. Текст: <https://chytomo.com/oleksandra-koval-u-prohramu-pakunok-pershoklasnyka-ne-vkliuchyly-knyzhky/>

38. **Олійник В. Ц. Роль керівника закладу освіти до управління якістю освіти** [Електронний ресурс] / В. Ц. Олійник // Педагогіка формування творч. особистості у вищ. і загальноосвіт. шк.: зб. наук. пр./ Класич. приват. ун-т. – 2025. – № 99. – С. 41-44. *Зазначено, що керівник закладу освіти відіграє важливу роль у забезпеченні якості освіти та є лідером, який визначає напрямки розвитку, створює сприятливі умови для роботи команди та навчання учнів, забезпечує відповідність освітнього процесу сучасним стандартам. Проаналізовано основні управлінські функції керівника, які сприяють підвищенню освітнього рівня, зокрема у сфері управління якістю освіти та вплив якостей керівника на ефективність освітнього менеджменту. Вказано, що функції керівника у сфері управління якістю освіти охоплюють широкий спектр завдань і відповідальностей, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування освітньої установи, а саме: планування, вибір управлінських стратегій, успішність реалізації функцій управління, своєчасність та ефективність прийняття управлінських рішень. Керівник школи має визначальний вплив на якість освіти, оскільки його управлінські рішення, лідерські якості та стратегічне бачення формують умови для ефективної роботи школи.* Текст : <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/99/7.pdf>

39. **Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи: результати організаційно-підготовчого етапу всеукраїнського експерименту** [Електронний ресурс] / О. Малихін, Н. Арістова, І. Ліпчевська, О. Павловська, Т. Борзенкова // Укр. пед. журн. – 2025. – № 2. – С. 94–104. *Висвітлено результати першого (організаційно-підготовчого) етапу всеукраїнського експерименту на тему «Організаційно-методичні умови допрофільного та профільного навчання в закладі загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи». Проаналізовано нормативно-правові документи, сучасні педагогічні*

практики організації профільного навчання, рівень готовності педагогів до реалізації допрофільного й профільного навчання, що підтверджують достатній рівень їхньої мотивації, професійно-педагогічної компетентності й інноваційної культури. Окреслено організаційні заходи, здійснені в межах експерименту, зокрема проведення науково-методичних семінарів, тренінгів, форсайт-сесії, засідань педагогічних рад і створення інформаційного банку джерел із проблеми допрофільного і профільного навчання. Визначено перспективні напрями подальших досліджень, зокрема розроблення моделі профільного навчання, адаптацію навчальних програм і впровадження моніторингу якості допрофільної підготовки учнів. Текст: : <https://www.google.com/search?q=%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BC&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab>

40. **Парфьонова А. Платні послуги у школах і садочках: за що з 1 вересня дозволено брати гроші з батьків** [Електронний ресурс] / Альона Парфьонова // Дзеркало тижня. – 2025. – 3 серп. – Електрон. дані. Розглянуто ризики нової постанови Кабінету Міністрів України (КМ України) щодо платних послуг у школах і дитсадках. Авторка статті — засновниця ГО «Батьки SOS» — наголошує, що замість боротьби з тіньовими поборами уряд може легалізувати їх. Існують загрози заміщення безкоштовної освіти платною, тиску на батьків, дискримінації та безпекових порушень. Авторка закликає до прозорості, узгодження з чинним законодавством і захисту прав дітей. Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/platni-posluhi-u-shkolakh-i-sadochkakh-za-shcho-z-1-veresnja-dozvoleno-brati-hroshi-z-batkiv.html>

41. **Педагогіка пограниччя: практичні формації та перспективи** [Електронний ресурс] / В. В. Фазан, В. Погребной, В. Василевський // Теорія і практика упр. соц. системами. – 2025. – № 2. – С. 3-20. Йдеться про науково-практичний форум “Педагогіка пограниччя: практичні формації та

перспективи”, який проходив у Полтавському національному педагогічному університеті ім. В. Короленка 16.04.2025 і був присвячений аналізу концептуальних, методологічних і прикладних засад педагогіки пограниччя як сучасного інструменту виховання толерантності. Вказано, що у центрі уваги - авторська освітня програма “Конструкт педагогіки пограниччя як методологічна основа виховання толерантності”, що структурно складається з восьми модулів, які охоплюють теоретичні концепти, методи міжкультурної комунікації, інклюзії, конфліктології та оцінювання педагогічних результатів. У межах форуму відбулися дискусійні панелі, інтерактивні формати (“Мої кордони”, “Килим толерантності”, фотопроєкт “Толерантність у моєму житті”, “Країна толерантності”) та публічне обговорення програми за участі фахівців у галузі освіти, громадських діячів і студентської молоді. Звернуто увагу на результати анкетування 50 учасників форуму, що дозволило отримати емпіричні дані щодо актуальності тематики. Зокрема, 64 % респондентів вважають доцільним впровадження курсу з педагогіки пограниччя, а 42 % — підтримують створення окремого навчального курсу. Основними бар’єрами визначено недостатню підготовку педагогів (40 %) та низьку мотивацію студентів (34 %). Надано конкретні рекомендації щодо адаптації програми до потреб різних цільових аудиторій та перспектив її подальшого впровадження в освітню траєкторію. Текст : <http://tipus.khpi.edu.ua/article/view/336343>

42. **Петруняк Л. Б. Українська мова як чинник національного виховання у закладах освіти** [Електронний ресурс] / Л. Б. Петруняк // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С. 122-127. Наголошено, що в умовах воєнного протистояння, інформаційних викликів і глобалізаційних процесів, питання мовної ідентичності та національного виховання набувають особливої актуальності. Саме у закладах освіти відбувається закладання фундаментальних цінностей, і українська мова відіграє в цьому процесі визначальну роль. Розглянуто роль української мови як ключового чинника

національного виховання в закладах освіти, підкреслено її значення у формуванні національної ідентичності, світогляду й громадянської свідомості молоді. Проаналізовано сучасний стан наукових досліджень, схарактеризовано основні напрями впровадження мовного компонента в патріотичне виховання та окреслено перспективи розвитку мовної освіти у сучасному суспільстві. Текст :

<https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

43. **Підсумки додаткової сесії НМТ: майже дві тисячі учасників складали тест за кордоном** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 5 серп. [№ 404]. – Електрон. дані. Як повідомив голова Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак, додаткова сесія національного мультипредметного тесту (НМТ) цьогогоріч не суттєво вплинула на загальну картину результатів, проте виявила низку цікавих тенденцій. За його словами, у додатковій сесії взяли участь 5327 вступників (1,83 % від загальної кількості), з яких 1263 — за межами України. Через обмежену кількість місць у пунктах тестування за кордоном частина учасників, які спочатку реєструвалися на основну сесію, були перенесені на додаткову. «Хочу подякувати Українському центру оцінювання якості освіти, який щороку розширює мережу пунктів проведення НМТ за кордоном. І робить це безплатно. Це велика заслуга команди УЦОЯО», — зазначив С. Бабак. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385676>

44. **Працюємо, щоб безпека не означала ізоляцію, а відкривала можливості** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 26 лип. [№ 398]. – Електрон. дані. Як розповів народний депутат України Андрій Богданець, інноваційне укриття на базі Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, не лише забезпечує безпеку. «Я пишаюся тим, що інноваційне укриття, створене Благодійним фондом Андрія Богданця «Допоможемо разом» у межах проєкту Freedom Space на базі Київського національного університету імені

Тараса Шевченка, не лише забезпечує безпеку, а й стало повноцінним функціональним простором для навчання, зустрічей і важливих заходів», — наголосив народний депутат. Він додав, що нещодавнє проведення кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді в цьому укритті є переконливим підтвердженням того, що простір відповідає високим стандартам і може успішно використовуватись як багатофункціональний інфраструктурний майданчик. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385494>

45. **Прийнято закон щодо питань освіти військовослужбовців віком від 18 до 25 років, які проходять службу за контрактом або за призовом під час мобілізації, на особливий період** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 2 серп. [№ 403]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Верховна Рада України (ВР України) 31 липня ухвалила у другому читанні та в цілому проєкт Закону про внесення змін до деяких законів України щодо питань освіти військовослужбовців віком від 18 до 25 років, які проходять військову службу за контрактом або за призовом під час мобілізації, на особливий період (реєстр. № 13235). Закон спрямовано на посилення соціальних пільг і гарантій на час дії правового режиму воєнного стану вказаним категоріям військовослужбовців, та правове врегулювання питань підвищення мотиваційних чинників залучення їх на військову службу. Крім того, документом передбачено надання під час дії воєнного стану військовослужбовцям (крім військовослужбовців, які проходять базову військову службу,) додаткової відпустки, визначеної Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», з дозволу командира (начальника) військової частини. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385639>

46. **Савін Т. Вступ до вишів по-новому та збільшення стипендій: Зеленський анонсував зміни для студентів** [Електронний ресурс] / Тимур Савін // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Як заявив Президент України Володимир Зеленський на Українському молодіжному

форумі "Молодь тут", в Україні можуть запровадити додаткову вступну кампанію взимку, тож абітурієнти, які не вступили до вищого навчального закладу (ВНЗ) влітку, зможуть повторити спробу взимку. За його словами, уряду вже доручили підготувати потрібні пропозиції. Також В. Зеленський відзначив наявність інших ініціатив для студентів, які потрібно опрацювати. Зокрема, з наступного року абсолютно всім українським студентам збільшать стипендії, однак він не уточнив, наскільки саме передбачається підвищення. Вказано, що у парламенті на останніх етапах розглядається законопроект про появу національних, підвищених стипендій: студенти отримуватимуть гроші на рівні мінімальної заробітної плати, до 8000 грн. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/718992-vstup-do-vishiv-po-novomu-ta-zbilshennya-stipendiy-zelenskiy-anonsuvav-zmini-dlya-studentiv>

47. Самойленко Н. Вища освіта України в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Н. Самойленко, О. Якимчук, О. Макаліш // Перспективи та інновац. науки. Серія : Педагогіка. Психологія, Медицина. – 2025. – № 5 (51). – С. 1295-1307. Вказано, що в умовах воєнного стану система вищої освіти України стикається з низкою серйозних викликів, серед яких: невідповідність системи освіти сучасним економічним потребам, недостатній рівень інтеграції у світовий освітній простір, дефіцит кадрів у закладах вищої освіти (ЗВО) та обмежені матеріально-фінансові ресурси, неефективне управління у сфері вищої освіти, ризики для життя та здоров'я студентів і працівників тощо. Наголошено, що під час війни освітній процес може зупинитися або суттєво змінитися, оскільки існує проблема закриття ЗВО, що негативно впливає на студентів і призводить до погіршення їхніх освітніх можливостей. Подано статистичні дані щодо кількості закладів освіти, які зазнали пошкоджень або були повністю знищені внаслідок воєнних дій. Проаналізовано нормативні та законодавчі документи, що регулюють функціонування системи освіти України. Окрему увагу приділено трансформаціям, які відбулися в організації навчального процесу, та формуванню оновлених

підходів до реалізації державної освітньої політики в нових реаліях. Текст: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/24076/24047>

48. Саранча В. Цьогоріч уряд збільшує розмір президентських стипендій для учнів та студентів [Електронний ресурс] / В. Саранча // Львів. Пошта. – 2025. – 13 серп. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що під час молодіжного форуму, який цьогоріч пройшов у Києві 12.08.2025 під гаслом «Молодь Тут», прем'єр-міністерка Юлія Свиріденко повідомила, що з 1 вересня уряд збільшує розмір президентських стипендій для учнів, які найбільше відзначилися у навчанні. Вказано, що для учнів професійно-технічної освіти (ПТУ) така стипендія відтепер виросте до 6320 грн, для студентів коледжів і технікумів – 7600 грн., студенти університетів отримуватимуть 10 000 грн, а аспіранти – 23 700 грн. Зокрема школярі, які складуть НМТ на 185 та більше балів, отримують президентську стипендію у розмірі 10 000 грн на рік. Кількість таких стипендій збільшили до 400. Ю. Свиріденко додала, що Президент України доручив збільшити стипендію для всіх студентів з 2026 р. Текст :* <https://www.lvivpost.net/polityka/tsogorich-uryad-zbilshuye-rozmir-prezydentskyh-stypendij-dlya-uchniv-ta-studentiv/>

49. Семенець-Орлова І. А. Проблемні аспекти забезпечення конституційних гарантій реалізації права на освіту [Електронний ресурс] / І. А. Семенець-Орлова, О. О. Пилипченко // Право та сусп.-во. – 2025. – № 2. – С. 561-567. *Вказано, що нормативно-правове забезпечення конституційного права особи на освіту охоплює конституційні і законодавчі норми, а також Концепції розвитку освіти в Україні, Національну доктрину розвитку освіти, Національну стратегію розвитку освіти в Україні й інші положення, програми, плани тощо. Вдосконалення нормативно-правового забезпечення полягає у запровадженні системного підходу до вирішення проблем на практиці, а також прийняття державної стратегії і плану виконання запланованих заходів з питань гарантування особам їх конституційного права на освіту. Зазначено, що освіта в Україні досі не*

зазнала корінних змін, заклади вищої освіти (ЗВО) надалі залишаються певною мірою відірваними від науки, актуальних потреб виробництва, проблемними аспектами характеризується ситуація зі змінами і в системі управління освітою. Спостерігається директивне, бюрократизоване, керівництво закладами освіти, відсутність реалізованого потенціалу автономії в управлінні останніми, що значно гальмує можливості закладів освіти у реалізації актуальних освітніх змін для забезпечення розвитку освіти. Наголошено, що інтеграція вітчизняної освіти у світовий та європейський освітній простір є динамічним процесом, відповідно й нормативно-правове забезпечення його перебуває у стані постійного вдосконалення. Текст : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/2_2025/78.pdf

50. Семеренко І. Вступ на бакалаврат 2025: у кабінетах вступників вже з'явилися рекомендації до зарахування [Електронний ресурс] / Ірина Семеренко // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 5 серп. — Електрон. дані. Як повідомив заступник міністра освіти й науки Михайло Винницький, цьогорічні абітурієнти, які вступають у заклади вищої освіти (ЗВО) на бакалаврат, вже отримали рекомендації до зарахування. Їх можна переглянути в електронних кабінетах вступників: загалом рекомендації отримали 176 376 вступників. Алгоритм адресного розміщення працював за логікою виставлення пріоритетів і результатів, що отримали вступники за підсумками тестування. За словами М. Винницького, у 2025 р. алгоритм розподіляв не лише на місця державного замовлення, а й ті, що "контрактні" (зокрема і ті, що з грантом). Розглянуто, що потрібно зробити для зарахування на бакалаврат. Зауважено, що рекомендація надається лише на одне місце за однією заявою, а зарахування цьогоріч триватиме до 11.08.2025. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/717957-vstup-na-bakalavrat-2025-u-kabinetah-vstupnikov-vzhe-z-yavilisya-rekomendaciji-do-zarahuvannya>

51. Сергій Бабак: Українські абітурієнти зберігають високий інтерес до вищої освіти попри війну та виклики часу [Електронний

ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 5 серп. [№ 404]. – Електрон. дані. *Як повідомив голова Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій Сергій Бабак, цьогорічна вступна кампанія засвідчила високу активність вступників попри складну ситуацію в країні. Політик розповів, що серед університетів, які зібрали найбільшу кількість заяв, лідирує Львівський національний університет ім. Івана Франка — туди подано 44 000 заяв. Далі у рейтингу — Національний університет «Львівська політехніка», Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського та Державний торговельно-економічний університет. Загалом, за словами С. Бабака, цього року не сформувалося одного «центру тяжіння»: вступники обирають як столичні, так і регіональні заклади. Разом із тим, голова Комітету звернув увагу на кілька тривожних тенденцій. Зокрема, він зазначив, що вже кілька років поспіль беззаперечним лідером серед спеціальностей залишається менеджмент. До топу також входять психологія, філологія, право, маркетинг, економіка, комп'ютерні науки та кібербезпека. Натомість критично важливі для відбудови країни інженерні та природничі спеціальності мають значно нижчий попит: біологія — 2 тис. заяв, хімія — майже 900, фізика — 600, математика — трохи більш як 1 тис.*Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385674>

52. **Ситняк В. Виплати на дітей: хто отримає додаткові гроші у 2026 році** [Електронний ресурс] / Вікторія Ситняк // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 9 серп. — Електрон. дані. *В інтерв'ю РБК-Україна заступниця міністра освіти і науки Анастасія Коновалова розповіла, що політика держави зараз спрямована на відкриття невеликих груп для дітей до трьох років, аби зберегти заклади та допомогти мамам швидше повертатися до роботи після декрету. За її словами, Верховна Рада України (ВР України) вже ухвалила в першому читанні законопроект "Про підтримку сімей з дітьми", який передбачає грошовий ваучер у застосунку "Дія" для мам, які*

працюють. Вказано, що допомога від Міністерства соціальної політики України надходитиме одразу в обраний батьками дитсадок — комунальний, приватний або до фізичної особи-підприємця (ФОП) з ліцензією. Ба більше, наразі діють гранти Міністерства економіки України до 1 млн грн на відкриття приватних садочків, втім, ключовим залишається збереження великої мережі комунальних закладів. Зазначено, що запустити таку допомогу планують на початку 2026 р., після остаточного голосування у ВР України. У серпні Міністерство освіти і науки України (МОН України) та Мінсоцполітики збиратимуть громади для обговорення деталей механізму. Текст: <https://focus.ua/uk/economics/718570-viplati-na-ditey-2025-hto-otrimaye-groshovi-vaucheri-u-diji-ostanni-novini>

53. **Скільки вступників отримали рекомендацію на «бюджет» - дані Міносвіти** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 11 серп. – Електрон. дані. Міністерство освіти і науки (МОН) України повідомило, що 65 493 вступники отримали рекомендації на бюджет у 2025 р., із них 96 % уже підтвердили бажання навчатися за кошти держави. За даними МОН, під час вступної кампанії в університети понад половина вступників отримують державну підтримку - навчання на бюджеті або грант, який покриває частину вартості навчання на контракті. У МОН зауважили, що рекомендації на контракт формують ЗВО в межах вільних місць ліцензованого обсягу, починаючи з найвищих балів. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4024534-skilki-vstupnikiv-otrimali-rekomendaciu-na-budzet-dani-minosviti.html>

54. **Сніговська О. В. Стратегії подолання мовного бар'єра серед здобувачів-міжнародників у закладах вищої освіти України** [Електронний ресурс] / О. В. Сніговська, С. В. Козак, О. О. Щербина // Вісн. науки та освіти. – 2025. – № 5 (35). – С. 766-780. Зазначено, що збільшення кількості іноземних майбутніх фахівців в українських вищих навчальних закладах (ВНЗ) актуалізувало потребу в аналізі й подоланні лінгвістичних, психологічних і культурно-соціальних труднощів, що перешкоджають здобувачам-

міжнародникам вищої освіти в успішній академічній і соціальній адаптації. Вказано на складнощі опанування української мови через її фонетичні, граматичні й лексичні особливості, а також на проблеми, пов'язані із недостатнім рівнем володіння англійською мовою, варіативністю акцентів викладачів і специфікою академічного стилю викладання. Акцентовано на використанні інтерактивних форм навчання, таких як брейн-ринги, дискусійні клуби й групові проекти, які активізують комунікативні навички та знижують психологічне напруження; поетапний розвиток мовної компетентності від базових знань до професійної лексики, а також організація інтенсивних підготовчих мовних програм із модулями аудіювання, академічного письма, усного мовлення й читання. Наголошено на необхідності підтримки адміністрації ЗВО через фінансування мовних програм, створення центрів підтримки іноземних здобувачів вищої освіти, організацію тренінгів для викладачів із міжкультурної комунікації й упровадження програм обміну досвідом. Текст : <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/24898/24872>

55. Сурай І. Г. Актуальні аспекти цифровізації публічного управління вищою освітою в сучасних умовах [Електронний ресурс] / І. Г. Сурай, О. І. Жук // Успіхи і досягнення у науці. Серія : Упр. та адміністрування. Соц. поведінк. науки. Освіта. Право: [електрон. журн.]. – 2025. – С.727-740. Розглянуто основи функціонування публічного управління вищою освітою в умовах цифрової трансформації як процесу, що кардинально змінює структуру, функції та принципи діяльності сучасних управлінських систем у публічній сфері. Вказано, що цифровізація, яка охоплює всі сфери суспільного життя, висуває нові вимоги до публічних інституцій, формуючи нові моделі взаємодії, змінюючи уявлення про ефективність, прозорість та відповідальність публічного управління. Визначено цифрову трансформацію публічного управління вищою освітою як трансформацію цілісної управлінської системи публічного управління, яка реалізується в результаті процесу цифровізації, глобалізації, що

проявляється у парадигмальних змінах всієї системи публічного управління. Обґрунтовано необхідність врахування актуальних аспектів цифрової трансформації публічного управління вищою освітою задля розробки ефективних стратегій цифрової модернізації публічного сектора в освітній галузі.

Текст :

<http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/26808/26784>

56. Тернопільська В. І. Світоглядні засади волонтерства в освітній сфері як чинник інтеграційних процесів [Електронний ресурс] / В. І. Тернопільська // Освіт. дискурс. – 2025. – № 52 (1/2). – С. 30-36. *Зазначено, що молодіжне волонтерство є одним із перспективних і важливих напрямків волонтерської діяльності в Україні та світі, в тому числі через освітню сферу, волонтерські платформи та організації, зумовлене практичною необхідністю об'єднання українського суспільства у зв'язку з російсько-українською війною, яка стала серйозним викликом для України та цивілізованого світу. Філософська наука розглядає волонтерство як прояв доброї волі особистості, спосіб бути корисним суспільству, ветеранам, цивільним, іншим категоріям людей. Вказано, що сучасна молодь має змогу знайомитися з волонтерством ще у школі, а згодом розвивати відповідні навички у закладах професійно-технічної освіти, університетах і різних проєктах, що сприяє її громадянській активності та професійному зростанню.* Текст : https://www.journal-discourse.com/files/pdf/OD-52_1-2-2025.pdf

57. Ткачук С. Абітурієнти дедалі частіше обирають виші у прифронтових регіонах: що пропонують ці заклади [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 30 лип. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що держава активно підтримує вступників, які обирають вищу освіту в прифронтових регіонах, пропонуючи одразу кілька переваг. Перша з них — регіональний коефіцієнт, який підвищує конкурсний бал абітурієнта. Ще один інструмент — квота 2. Вона надається вступникам,*

які проживають або були змушені переселитися з тимчасово окупованих територій (ТОТ) чи зон активних бойових дій. Завдяки квоті таким абітурієнтам гарантуються бюджетні місця: до 40 % — у прифронтових областях та на Київщині, і 10 % — в інших регіонах. Крім того, для них передбачена можливість вступу без національного мультипредметного тесту (НМТ) чи зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) — на основі вступних іспитів або співбесіди у самому вищому навчальному закладі (ВНЗ). Третя важлива перевага — підвищений державний грант. Ба більше, навчання у прифронтових ВНЗ коштує помітно менше, ніж у Києві чи Львові. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/716993-vstup-2025-yaki-vuzi-chastishe-obirayut-abituriyenti>

58. **Ткачук С. З 2026 року студентів-медиків готуватимуть до армії: що передбачає закон, який підписав Зеленський** [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 29 лип. — Електрон. дані. Повідомлено, що Президент України Володимир Зеленський підписав закон, який зобов'язує студентів медичних і фармацевтичних спеціальностей проходити офіцерську підготовку. Згідно з карткою законопроекту на сайті Верховної Ради України (ВР України), відтепер військову підготовку за програмою офіцерів запасу добровільно можуть проходити всі громадяни України, які здобувають або вже мають вищу освіту не нижче рівня бакалавра, придатні за станом здоров'я і пройшли професійно-психологічний відбір. Однак для майбутніх медиків і фармацевтів ця підготовка стане обов'язковою за умови, що вони придатні до служби й успішно пройшли відбір. Зазначено, що закон зобов'язує всі заклади вищої освіти (ЗВО), які навчають за медичними або фармацевтичними спеціальностями, організувати проходження військової підготовки для своїх студентів. Вказано, що закон почне діяти з 01.01.2026. До цього часу уряд повинен оновити нормативно-правову базу та створити всі умови для запровадження нових вимог. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye->

novosti/716701-z-2026-roku-studentiv-medikiv-gotuvatimut-do-armiji-shcho-peredbachaye-zakon-yakiy-pidpisav-zelenskiy

59. **Ткачук С. Після 25 — без відстрочки: Кабмін пропонує змінити правила мобілізації для студентів** [Електронний ресурс] / Софія Ткачук // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 14 серп. — Електрон. дані. *Як написав на своїй сторінці у Facebook міністр освіти Оксен Лісовий, Кабінет Міністрів України (КМ України) на черговому засіданні затвердив низку важливих рішень для розвитку освіти і науки, зокрема погодив законопроект, який обмежує право на відстрочку від мобілізації для студентів, що почали навчання після 25 років, та уточнює вимоги для науковців і педагогів. Також серед них — фінансування харчування школярів і підтримка дітей з особливими потребами, підтримка законопроекту, який встановлює державні гарантії у сфері освіти під час воєнного стану та усуває прогалини, що дозволяли ухилятися від мобілізації.* Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/719343-vidstrochka-dlya-studentiv-pislya-25-kabmin-pogodiv-zakonoprojekt-shcho-zminitsya>

60. **Туренко В. Е. Вдосконалення практик академічного партнерства шляхом застосування новітніх інформаційних технологій у освітньо-науковій діяльності** [Електронний ресурс] / В. Е. Туренко, Ф. П. Власенко // Політол. вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2025. – № 94. – С. 46-57. *Висвітлено сучасні тенденції вдосконалення практик академічного партнерства з використанням новітніх інформаційних технологій. Відзначено важливість цифрових платформ, штучного інтелекту (ШІ), хмарних обчислень, технологій блокчейн та відкритого доступу у створенні більш ефективних, інтерактивних і доступних моделей співпраці. Окреслено ключові аспекти впровадження новітніх інформаційних технологій в умовах повномасштабної війни. Проаналізовано використання цифрових платформ, таких як «Zoom», «Google Meet», «Trello», «Asana», для підтримки стабільної наукової співпраці, навіть за умов фізичних обмежень. Розглянуто роль ШІ у спрощенні обробки великих обсягів даних, пошуку*

наукових публікацій та розробці прогнозних моделей. Акцентовано на ролі блокчейн-технологій у забезпеченні прозорості та надійності академічної взаємодії. Визначено виклики, пов'язані з кібербезпекою, цифровою нерівністю та необхідністю розробки нових моделей партнерства в умовах кризових ситуацій. Надано практичні рекомендації щодо вдосконалення академічного партнерства, що включають інтеграцію цифрових платформ, розвиток міжнародної співпраці та створення гнучких механізмів управління проєктами. Текст : <https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/277>

61. У Раді назвали шкільні підручники застарілими й заявили про потребу їх переписати [Електронний ресурс] // Газета по-українськи. – 2025. – 1 серп. – Електрон. дані. На думку голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, шкільним підручникам в Україні необхідно пройти низку змін, адже ситуація в галузі наразі є "складною, хоча й не критичною". Він повідомив, що залишаються відкритими питання доставки підручників у заклади освіти, а також якості матеріалів, з яких їх виготовляють. Про це народний депутат [повідомив](#) в інтерв'ю Укрінформу та пояснив, що хоче зробити підручник сучасним як за змістом, так і за дизайном, адже дитині має бути приємно його читати, він має мотивувати до навчання, а не "викликати смуток з першої сторінки". Причину цього очільник Комітету бачить у застарілих санітарних нормах, що обмежують якість друку, вибір паперу та форматування. Він очікує, що весь процес оновлення вийде завершити вчасно, щоб доставити книги в школи до початку навчального року. С. Бабак зазначив, що найскладнішою є ситуація з підручниками для дітей з особливими освітніми потребами; їх не вистачає, а виготовлення займає більше часу. Текст: https://gazeta.ua/articles/politics/_u-radi-nazvali-shkilni-pidruchniki-zastarilimi-j-zayavili-pro-potrebu-yih-perepisati/1225979

62. Уже понад 2400 учасників бойових дій та осіб з інвалідністю обрали безоплатне професійне навчання від Служби зайнятості [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос

України. – 2025. – 24 лип. [№ 396]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Служба зайнятості реалізує проєкт, у межах якого учасники бойових дій (УБД) та особи з інвалідністю, постраждалі внаслідок війни, можуть пройти безоплатне профнавчання. Зазначено, що проєкт спрямований на посилення конкурентоспроможності на ринку праці, а також надання доступу до сучасних знань і практичних навичок. Це шанс здобути нову професію або підвищити рівень фахової підготовки.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385411>

63. **Україна визнаватиме результати навчання, здобуті на ТОТ – Лубінець** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 31 лип. – Електрон. дані. *За повідомленням Уповноваженого Верховної Ради України (ВР України) з прав людини Дмитра Лубінця, Україна визнаватиме результати навчання, здобуті на тимчасово окупованих територіях (ТОТ). Відповідний порядок ухвалив Кабінет Міністрів України (КМ України) - затвердив Порядок від 15.07.2025 № 871, який дозволяє визнавати результати навчання, здобуті на ТОТ. Це стосується професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Окремо визначено, що не підлягають визнанню результати, здобуті на магістерському, освітньо-науковому або освітньо-творчому рівнях. Виняток — магістерські програми медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямування, які буде враховано.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4020833-ukraina-viznavatime-rezultati-navcanna-zdobuti-na-tot-lubinec.html>

64. **Україна чекає на вступників з тимчасово окупованих територій** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 24 лип. [№ 396]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що держава гарантує можливість безпечного і безплатного вступу до українських ВНЗ вступників із тимчасово окупованих територій (ТОТ). Акцентовано увагу, що щороку тисячі молодих людей із ТОТ обирають українську освіту. Зауважено, що молодь, яка залишається*

на TOT, може не знати про порядок виїзду в Україну та вступу до закладів вищої освіти (ЗВО). Сьогодні в Україні діють спрощені умови вступу до українських ЗВО для абітурієнтів із TOT. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385412>

65. **Фенцик О. М. Сучасний урок української мови в початковій школі в умовах технологізації навчання** [Електронний ресурс] / О. М. Фенцик, Д. М. Марущинець // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С. 152-156. Зазначено, що у сучасних умовах трансформації освітнього процесу особливої актуальності набуває технологічний підхід до уроків української мови в початковій школі. Технологізація навчання виступає не лише як впровадження цифрових інструментів, але як комплексний підхід, що поєднує інформаційно-комунікаційні, проєктні, інтерактивні, ігрові технології, а також технології критичного мислення, що дозволяє створити ефективне й сучасне освітнє середовище в початковій школі, яке відповідає вимогам Нової української школи (НУШ) та сприяє підвищенню мотивації до навчання, успішному формуванню комунікативної та читачької компетентностей молодших школярів. Надано обґрунтування особливостей організації сучасного уроку української мови в початковій школі в умовах технологізації навчання, визначено сучасні підходи до проєктування уроку. Розглянуто сутність поняття «технологізація навчання на уроках мовно-літературної освіти» та запропоновано освітні технології, які є ефективними для застосування уроках української мови в початковій освіті. Текст : <https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

66. **Ханас О. Школярі, які набрали на НМТ від 185 балів, отримають президентську стипендію, — Свириденко** [Електронний ресурс] / Оксана Ханас // Focus.ua : [вебсайт]. –2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Зазначено, що з 01.09.2025 буде збільшено розмір президентських стипендій для учнів профтехучилищ, а також планують заохочувати школярів за високі результати національного мультипредметного тесту (НМТ). Про це після участі в Українському молодіжному форумі "Молодь

тут" повідомила Прем'єр-міністерка України Юлія Свіриденко. Йдеться про конкретні суми президентських стипендій: для учнів профтехучилищ — до 6320 грн; для студентів коледжів і технікумів — 7600 грн; для студентів університетів — 10 000 грн; для аспірантів — 23 700 грн. Вказано, що школярі, які складуть НМТ на 185+ балів, отримають президентську стипендію в розмірі 10 000 грн на рік. Кількість таких стипендій Кабінет Міністрів України (КМ України) планує збільшити до 400. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/719024-nmt-2025-sviridenko-anonsuvala-stipendiji-v-10-tisyach-griven-hto-jih-otrimaye>

67. Швед Г. В. Професійний розвиток педагогічних працівників закладів дошкільної освіти України в умовах війни [Електронний ресурс] / Г. В. Швед // Пед. альм. / КВНЗ Херсон. акад. неперерв. освіти. – 2025. – № 58. – Електрон. дані. Схарактеризовано зміни у формах і методах здійснення професійної діяльності педагогів дошкільної галузі, що відбулися внаслідок воєнних дій на території України, а саме: зміни, пов'язані з організацією навчання (зупинка/переривання освітнього процесу, введення змішаної/дистанційної форми навчання залежно від безпекової ситуації регіону, адаптація освітніх програм, форм і методів роботи для здійснення дистанційної освіти); зміни, пов'язані з безпекою під час освітньої взаємодії (створення безпечного простору у вигляді захисних споруд/найпростіших укриттів, навчання основних правил безпеки та алгоритму дій під час надзвичайних ситуацій, організація діяльності вихованців під час перебування в укриттях); зміни, пов'язані з психоемоційним станом учасників освітнього процесу (здійснення навчання й виховання в умовах війни, емоційне вигорання педагогічних кадрів, ознаки стресу в дітей та їх батьків/опікунів, надання психосоціальної підтримки, проблема відновлення психологічного комфорту серед дітей) тощо. Визначено орієнтовну тематику програм підвищення кваліфікації з огляду на проблеми, що постали перед національною освітою для набуття актуальних знань,

необхідних для здійснення професійної діяльності. Текст :
<http://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/615>

68. **Швейцарія інвестує 18,5 мільйона франків у продовження підтримки ключових реформ в Україні — освіти та децентралізації** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 24 лип. [№ 396]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що на Міжнародній конференції з відновлення України в Римі (URC 2025) підписано Меморандум про новий етап проєкту. Партнерами в межах Меморандуму з DECIDE є Міністерство освіти і науки України (МОН України), Міністерство розвитку громад і територій України, обласні військові адміністрації, обласні ради та територіальні громади. Зазначено, що проєкт спрямовано на залучення жителів територіальних громад до реформування та відновлення освіти, а також розширення доступу до якісної та безпечної освіти. Зазначено, що швейцарсько-український проєкт DECIDE — це флагманська ініціатива співпраці Швейцарії з Україною, що об'єднує підтримку двох ключових реформ: децентралізації та освіти. Водночас проєкт втілює два стратегічні пріоритети Швейцарії: демократичне врядування й інклюзивне відновлення із залученням молоді.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385410>

69. **Шевчук А. Відомо, скільки дітей в Україні розпочнуть навчальний рік у вересні** [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 5 серп. — Електрон. дані. *Як повідомила Прем'єр-міністерка Юлія Свириденко за підсумки наради з міністром освіти Оксеном Лісовим, у вересні навчальний рік розпочнуть у класах або онлайн понад 3 млн дітей. За словами посадовиці, відсутність укриттів у закладах освіти знижує якість навчання й ускладнює можливість організовувати очні заняття. Тому продовжується будівництво нових підземних шкіл-укриттів та оновлення наявних. Також забезпечується підвезення учнів на нових шкільних автобусах. Ю. Свириденко наголосила, що особливу увагу приділяється школам у*

прифронтових регіонах. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4805213-vidomo-skilky-ditei-v-ukraini-rozpochnut-navchalnyi-rik-u-veresni>

70. **Шинкарук О. В. Педагогічні умови формування академічної доброчесності студентів університетів наук про життя** [Електронний ресурс] / О. В. Шинкарук // Перспективи та інновац. науки. Серія : Педагогіка. Психологія. Медицина. – 2025. – № 6 (52). – С. 1090-1100. *Розглянуто педагогічні умови, що забезпечують формування академічної доброчесності студентів університетів наук про життя: спрямування змісту освітнього процесу на формування академічної доброчесності як основи професійної доброчесності студентів; проведення моніторингу сформованості академічної доброчесності студентів на основі створення інституту позаштатних інспекторів з доброчесності; створення ціннісного освітнього середовища для формування такої академічної доброчесності та розвиток її культури. Вказано, що за основу розроблення педагогічних умов формування академічної доброчесності студентів використано нормативні документи та принципи, визначені Міжнародним центром академічної доброчесності у рекомендаціях з формування умов дотримання академічної доброчесності в академічних спільнотах, що дає змогу конкретизувати сутність і специфіку організації діяльності щодо формування академічної доброчесності студентів університетів наук про життя, дозволяє конкретизувати зміст і особливості організації освітнього процесу, спрямованого на формування академічної доброчесності студентів університетів наук про життя.* Текст : <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/25573/25547>

71. **Юлія Гришина: Попри війну абітурієнти продемонстрували успішність приблизно на рівні минулого року** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 30 лип. [№ 400]. – Електрон. дані. *Як розповіла народна депутатка, членкиня парламентського Комітету з питань освіти, науки та інновацій Юлія Гришина, в Україні добігає кінця вступна кампанія: реєстрація електронних*

кабінетів вступників, що розпочалася 1 липня, завершується 1 серпня. Вона повідомила, що списки для зарахування на бюджет будуть сформовані до 11 серпня, а на контракт – до 30 серпня. Наразі електронні кабінети створили близько 390 000 вступників. Рівень успішності випускників фактично відповідає рівню минулого року. За словами народної обраниці, серед найпопулярніших спеціальностей цього року на першому місці, як і минулого, психологія, на другому – менеджмент, на третьому – філологія.

Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385512>

72. **ЮНЕСКО профінансує 20 стипендій для реставраторів у Львівській академії мистецтв** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 11 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Міністерства культури та стратегічної комунікації України (МКСК), ЮНЕСКО оголосило про фінансування 20 стипендій для майстрів і реставраторів, які будуть зараховані до сертифікованої програми у Школі реставрації Львівської національної академії мистецтв. У програмі можуть взяти участь майстри, художники, ремісники і реставратори, які спеціалізуються на реставрації декоративної ліпнини, виробів із дерева й металу і прагнуть підвищити кваліфікацію до рівня міжнародних стандартів. Після успішного проходження випробувань і зарахування до програми учасники зможуть подати заявку на стипендію ЮНЕСКО, яка покриє вартість навчання за перший рік. Ця ініціатива сприятиме збереженню культурної спадщини України, адже підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері реставрації є ключовою для відновлення та охорони історичних пам'яток. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4024349-unesko-profinansue-20-stipendij-dla-restavradoriv-u-lvivskij-akademii-mistectv.html>

73. **Ядловська О. Гендерне питання в закладах вищої освіти: реалізація та виклики в освітньому процесі** [Електронний ресурс] / О. Ядловська // Наук. вісн. Дніпров. держ. ун-ту внутр. справ. – 2025. – № 1(134). – С. 247-253. Висвітлено актуальні питання реалізації гендерних

ініціатив в освітньому процесі закладів вищої освіти (ЗВО) та обґрунтовано необхідність впровадження гендерної тематики та відповідних дисциплін. Зазначено, що суттєвими чинниками трансформацій в українській освіті у ракурсі актуалізації гендерної проблематики є вплив євроінтеграції та зобов'язань України у межах міжнародних угод, спрямованих на розвиток гендерних курсів, центрів і політики ЗВО. Схарактеризовано виклики, пов'язані з впровадженням гендерного підходу та необхідністю зміцнення прав людини через інтеграцію досягнення гендерної рівності в навчальні програми ЗВО. Розглянуто аспекти проявів гендерних стереотипів і ставлення до гендерної тематики серед представників сучасної молоді — здобувачів вищої освіти. Окреслено основні шляхи досягнення гендерної паритетності та удосконалення розвитку гендерних ініціатив в освітньому процесі ЗВО.

Текст :

https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/16089/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%d0%9d%d0%92-%d0%94%d0%94%d0%a3%d0%92%d0%a1_1-2025.pdf

74. **Як вступити до закладів фахової передвищої освіти людям із тимчасово окупованих територій (ТОТ)** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 26 лип. [№ 398]. – Електрон. дані. Як повідомили у Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій, вступ відбувається через освітні центри «Крим - Україна» та «Донбас - Україна» — для вступників, які проживають на тимчасово окупованій території (ТОТ), території активних бойових дій або переселилися звідти після 1 січня 2025 р. Зазначено, що навчання для вступників із ТОТ можливе за кошти держбюджету або за кошти фізичних / юридичних осіб (контракт) із можливістю переведення на бюджет (за наявності вільних місць). Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385483>

75. **Ярова К. Проєктування наосліп. Що не так із підготовкою архітекторів в Україні** [Електронний ресурс] / Катерина Ярова // Дзеркало тижня. – 2025. – 10 серп. — Електрон. дані. *Проаналізовано стан архітектурної освіти в Україні в умовах війни та потреби масштабної відбудови. Розкрито проблеми, які накопичувалися ще з часів пандемії: відрив теорії від практики, застарілі програми, домінування викладачів-теоретиків, бюрократизм і консерватизм університетської системи. Наголошено, що випускники часто не володіють базовими професійними навичками, через що змушені навчатися з нуля на робочому місці. Водночас приватні та неформальні освітні ініціативи демонструють сучасніший підхід, залучають практиків і готують фахівців, здатних працювати в реальних проєктах. Підкреслено, що без оновлення підходів, інтеграції практики в навчальний процес і чіткого бачення майбутнього країни Україна ризикує втратити ще одне покоління архітекторів. Освіта має готувати фахівців, які проєктують не лише будівлі, а й спосіб життя та стійке майбутнє.* Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/projektuvannja-naoslip-shcho-ne-tak-iz-pidhotovkoju-arkhitektoriv-v-ukrajini.html>

Див. також: 76, 78, 82, 84, 85

Освіта в зарубіжних країнах

76. **В Угорщині відкрився новий філіал школи імені Лесі Українки** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 7 серп. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що школа української мови ім. Лесі Українки у Будапешті повідомила про відкриття свого філіалу в угорському місті Мішкольць. Зауважено, що це державою визнаний навчальний заклад, де діти навчаються в безпечному, доброзичливому середовищі та отримують офіційне свідоцтво про завершення навчального року. Під час навчання: учні вивчають українську мову, на уроках народознавства знайомляться з українськими традиціями та культурою, мають можливість підготуватися до іспиту з української мови у співпраці з*

екзаменаційним центром «Origo». Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4023058-v-ugorsini-vidkrivsa-novij-filial-skoli-imeni-lesi-ukrainki.html>

77. Горон Д. Росіяни розробили інтерактивну «азбуку перемоги» для першокласників на ТОТ [Електронний ресурс] / Діана Горон // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 27 лип. – Електрон. дані. *За повідомленням Центру національного спротиву (ЦНС), росіяни розробили інтерактивну «азбуку перемоги» для першокласників на тимчасово окупованих територіях (ТОТ) України. З 01.09.2025 діти навчатимуться за пропагандистським посібником, який спотворює історію. В «азбуці» розповідається про вигадані подвиги міфічних героїв, як-от «панфіловців». Дітям нав'язуватимуть культ перемоги СРСР, де вкрай перебільшена роль РФ, натомість внесок України та союзників повністю ігнорується. В ЦНС зауважили, що це черговий крок до ідеологічного підкорення українських дітей через школу.* Текст: <https://detector.media/infospace/article/242970/2025-07-27-rosiyany-rozrobyly-interaktyvnu-azbuku-peremogy-dlya-pershoklasnykiv-na-tot/>

78. Горон Д. ЦНС: Кремль вивіз 49 українських дітей до Росії під виглядом освітньої програми [Електронний ресурс] / Діана Горон // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2025. – 4 серп. – Електрон. дані. *За інформацією Центру національного спротиву (ЦНС), на тимчасово окупованій території (ТОТ) Херсонщини 49 українських школярів вивезли до російського м. Липецьк під виглядом освітньої програми. Діти з 16 сіл та кількох міст області беруть участь у «майстеркласах», концертах і лекціях у місцевому педагогічному університеті. Усе це відбувається під патронатом Міністерства освіти РФ і пропагандистської молодіжної організації «Рух перших». У ЦНС кажуть, що головна мета РФ — асиміляція українських дітей та їх «перепрошивка» під російську ідентичність. ЦНС закликає міжнародну спільноту реагувати на масові викрадення українських дітей, а українців — повідомляти про причетних до цього в чатбот.* Текст: <https://detector.media/infospace/article/243141/2025-08->

79. **Завулічна І. І. Доброчинність у сфері освіти США: проблеми і перспективи** [Електронний ресурс] / І. І. Завулічна // Пед. альм. / КВНЗ Херсон. акад. неперерв. освіти. – 2025. – № 58. – Електрон. дані. *Вказано, що сучасні етапи та аспекти державного регулювання доброчинності у сфері освіти США, зокрема в закладах вищої освіти (ЗВО), об'єктивно пов'язані із широким використанням благодійності. Відомо, що XIX ст. в США ознаменувалося появою перших благодійних фондів, відомих як трасти. Акцентовано на найбільш перспективних благодійних фондах Джона Рокфеллера, Ендрю Карнегі, Олівії Сейдж, Форда (The Ford Foundation), Рокфеллера (The Rockefeller Foundation). Розглянуто основні особливості ЗВО в США, які відрізняються за рівнем акредитації (акредитовані та неакредитовані), формою власності (державні й приватні), тривалістю навчання (дво- та чотирирічні) та іншими критеріями, зокрема з широким спектром стипендіальних програм, які започатковані на доброчинній основі благодійних фондів. Проаналізовано стипендії, стипендіальні програми, а саме університетські стипендії – «merit-based scholarships» (стипендії на основі заслуг), «need-based scholarships» (стипендії на основі потреб); асистентську стипендію; спортивні стипендії та урядові програми США, які пропонують широкий спектр стипендій для іноземних студентів, – «Year Program», «Global Ugrad» та «The English Access Microscholarship Program». Наголошено, що в сучасній вищій освіті США визначилися певні тренди розвитку доброчинності, які спрямовані на допомогу через надання стипендій, стипендіальних програм, грантів і нагород. Текст :* <http://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/616>

80. Зозуля М. Початкова освіта Німеччини та Франції у вітчизняному науковому дискурсі [Електронний ресурс] / М. Зозуля // Освіта і наука. – 2025. – № 1 (38). – С. 90-100. *Здійснено аналіз стану*

дослідженості питання початкової освіти Німеччини та Франції у вітчизняному науковому дискурсі. Наукові дослідження класифіковано за напрямками: порівняльно-педагогічні студії про освіту Німеччини та Франції (загальні питання розвитку освітніх систем, структура системи освіти тощо); регіональні студії (наукові праці з розвитку освіти в окремій державі); тенденції сучасної початкової освіти в Німеччині та Франції. Текст : <https://msu.edu.ua/educationandscience/uk/2025/07/22/1382025/>

81. **Костікова І. І. Мегатренди системи вищої освіти крізь призму Великої Британії** [Електронний ресурс] / І. І. Костікова // Вісн. науки та освіти. – 2025. – № 5 (35). – С. 1582-1592. Проаналізовано мегатренди вищої освіти через призму британського досвіду. Наведено ключові тенденції, що формують сучасну систему освіти Великої Британії, такі як цифровізація, глобалізація та старіння населення. Акцентовано на структурних особливостях британських закладів вищої освіти (ЗВО), високому рівні автономії, гнучкості освітніх програм та інтеграції цифрових технологій. Вказано, що британська освіта має логічний, поступовий характер реформ, зберігає баланс між інноваціями та традиціями. Звернено увагу на розвиток короткотермінових програм, що сприяють працевлаштованості та цифровій трансформації як складовій «Цифрового компаса». Підкреслено, що управлінські моделі вищої освіти у Великобританії тяжіють до корпоративного типу із децентралізацією повноважень і автономією структурних підрозділів. Наголошено, що британська система вищої освіти демонструє зразок поступових реформ, враховуючи мегатренди глобалізації, цифровізації й старіння населення як орієнтири для модернізації української вищої освіти. Текст : <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/24963/24939>

82. **Рашкевич Ю. М. Європейська інтеграція в професійній освіті: імперативи для України** [Електронний ресурс] / Ю. М. Рашкевич, Т. В. Семигіна // Освіт. аналітика України. – 2025. – № 1. – С.43-57. Зазначено, що для України професійна освіта й навчання відіграють ключову

роль не лише в економічному відновленні, а й у забезпеченні соціальної стабільності в умовах війни та повоєнної відбудови. Водночас процес гармонізації національної системи з європейськими підходами вимагає глибшого розуміння політики, інструментів і практик, що лежать в основі розвитку професійної освіти й навчання в країнах Європейського Союзу (ЄС). Для забезпечення цілісного підходу до розвитку професійної освіти й навчання на загальноєвропейському рівні напрацьовано низку нормативних документів, включаючи Рекомендацію Ради ЄС щодо професійної освіти та навчання (2020), Європейську рамку кваліфікацій, стандарти якості, механізми визнання результатів навчання. Проаналізовано концептуальні та практичні підходи до інтеграції професійної освіти й навчання в загальну систему освіти, забезпечення її відповідності потребам ринку праці та принципам навчання впродовж життя. На основі досвіду ЄС окреслено можливі уроки для України в контексті євроінтеграційних процесів і реформування національної системи професійної освіти. Зокрема, йдеться про вдосконалення нормативного регулювання професійної освіти й навчання, співвіднесення рівнів цієї освіти з Національною рамкою кваліфікацій, посилення взаємозв'язку між рівнями освіти, а також розвиток інституційної спроможності та партнерства. Текст : <https://science.iea.gov.ua/2025-1-43-57/>

83. Товканець Г. Стратегії та тенденції розвитку університетської освіти в європейському освітньому просторі [Електронний ресурс] / Г. Товканець // Вісн. Львів. ун-ту. Серія пед.. – 2025. – № 42. – С. 84-93. Розглянуто особливості розвитку університетської освіти в європейському освітньому просторі. Визначено стратегії університетської освіти: соціальна відповідальність закладів вищої освіти (ЗВО), спрямування на розвиток компетентностей, академічна мобільність й інтернаціоналізація. Вказано, що нагальним завданням університетської освіти є створення університету, здатного адекватно відповідати на

економічні та політичні виклики, певною мірою упереджувати їх. Зазначено, що варто активізувати увагу на створення сучасної ефективної системи університетської освіти, яка є конкурентоспроможною на внутрішньому, європейському та світовому ринку освітніх послуг. Текст : <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/13459>

84. **У польських школах українську мову можна буде вивчати як другу іноземну** [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 3 серп. – Електрон. дані. Зазначено, що учні VII - VIII класів середніх шкіл у Польщі тепер мають офіційну можливість вивчати українську мову як другу іноземну. Про це повідомило посольство України в Польщі. Автор навчальної програми — Павло Левчук, доцент Інституту славістики Польської академії наук. Видання програми отримало підтримку посольства України. Для того, щоб запровадити викладання української мови у польській школі, потрібно виконати кілька умов: батьки повинні подати звернення до адміністрації навчального закладу; має бути вчитель української мови; сформована група учнів, зацікавлених у вивченні української; необхідна згода директора школи та керівного органа школи. Текст: <https://chytomo.com/u-polskykh-shkolakh-ukrainsku-movu-mozhna-bude-vyvchaty-iak-druhu-inozemnu/>

85. **У Франції оголосили набір учнів, охочих вивчати українську мову** [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2025. – 6 серп. – Електрон. дані. За повідомленням посольства України у Франції, з вересня в коледжах і ліцеях академій Парижа, Кретея, Версаля та Ніцци продовжується викладання української мови. Наразі набір учнів оголосила Академія Парижа. Для учнів коледжу відкрито набір до VI класу (вивчення української мови як другої іноземної – LV2) у Collège Germaine Tillion. Учні, які розпочнуть навчання у VI класі 01.09.2025 і зацікавлені у вивченні української мови, будуть переведені до цього коледжу. Переведення стане можливим з 20 серпня. Для учнів ліцеїв пропонується вивчення української мови як третьої іноземної (LV3) у Lycée Paul Valéry. Учні, які 1 вересня розпочнуть навчання у II класі ліцею, зможуть відвідувати заняття з

української мови по 3 – 4 години на тиждень. Заняття відкриті для школярів із різних державних ліцеїв, тому змінювати основний навчальний заклад не потрібно. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4022321-u-francii-ogolosili-nabir-ucniv-ohocih-vivcati-ukrainsku-movu.html>

86. **Хрик М. В. Концептуальні засади політичної освіти в загальноосвітніх школах Німеччини (на прикладі федеральної землі Саксонія)** [Електронний ресурс] / М. В. Хрик // Теорія і методика навчання та виховання. – 2025. – № 58. – С. 136-150. *Висвітлено ключові принципи політичної освіти в Німеччині, такі як «заборона нав'язування думок» (Überwältigungsverbot), «дискусійність» (Kontroversitätsgebot) та «орієнтація на учня» (Schülerorientierung), що запобігають ідеологічній індоктринації та сприяють формуванню автономного мислення. Важливим аспектом є інституційна інтеграція політичної освіти в шкільне середовище через демократичне шкільне самоврядування, що забезпечує реальну участь учнів у прийнятті рішень; міжпредметний підхід, який поєднує політичну освіту з історією, правом, соціальними та природничими науками; активні методи навчання (дебати, симуляції, соціальні дослідження, проєктна діяльність); партнерство з громадянським суспільством, що розширює освітній простір і залучає учнів до суспільно значущих ініціатив. Вказано, що політична освіта в Німеччині не обмежується передачею знань, а спрямована на формування практичних навичок демократичної участі, критичного аналізу інформації та медіаграмотності. Особливу роль відіграє курс «Gemeinschaftskunde» (громадянська освіта), який поєднує політологію, право, економіку та соціологію, забезпечуючи комплексне розуміння суспільних процесів. Досліджено роль політичної освіти як ключового чинника розвитку демократичного суспільства в умовах сучасних викликів, зокрема для України, яка переживає суспільно-політичні трансформації, євроінтеграційні процеси та протидіє інформаційній агресії.* Текст : <file:///C:/Users/%D0%AE%D0%BB%D0%B8%D0%B9/Downloads/17725-50706-1-SM.pdf>

87. **Чистякова І. Сутнісні характеристики позашкільної діяльності : американський контекст**[Електронний ресурс] / І. Чистякова, В. Латишев // Освіта. Інноватика. Практика. – Т. 13, № 5. – С. 93-99. *Проаналізовано сутнісні характеристики позашкільної діяльності в американському контексті. Наведено класифікацію якісних позашкільних програм у США, за якою усі позашкільні програми поділяються на три основні групи, незалежно від того, чи спрямована програма на академічне покращання, чи на безпеку/розвиток молоді: академічні, розважальні та культурні. На основі аналізу й узагальнення існуючих даних щодо позашкільної діяльності та позашкільних програм у США виокремлено три виміри у їх структурі, а саме: інфраструктура – ресурси програми, практика управління персоналом та адміністрування програми; партнерство – співпраця зі школою, сім'ями та громадами; програма/практика – якісні компоненти, стратегії та заходи програми.* Текст : <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/586>

Див. також: 23, 24, 31, 43, 54, 68, 72

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко

20 серпня 2025 р.